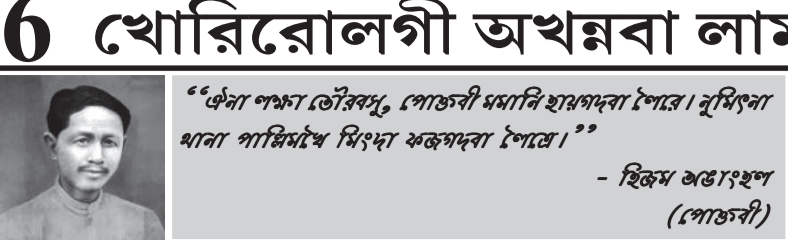

6 খোরিরোলগী অখন্নবা লামায়

Sunday, February 03, 2019, Imphal

“ঐনা লক্ষা ভৌৱম্‌, পোক্তবী ধমানি হায়গদৰা পৈৱে। নৃষিৎনা ধানা পাৱিন্নম্‌খে মিৎদা কল্পগদৰা পৈৱে।”

– *হিক্ৰম অঙাং‌ংশ*

(পোক্তবী)

মতমগী ইমোইনু

—অয়াম ইবেতোহী

মবেনবোকী খুইৱৰা উলশাশিং

উলশানি খুইৱৰা মবেনগী

চিংল-চিংলদুনা শামৱি মশুশিংনা থিক-থিক নোকই মখোয় মশেল।

তিম্বা কুঞ্জগুম ভৌৱৰা

চেইনা তৱৰা শমলাংনা মবেনগী খোমজিল্লদুনা চেকশিমা মশুশিংনা পুনশিনবী লুতুংদা হেত্ৰুমুক্ত; চাউনা খুজিলনা শিক্ৰৈ মৰোক খঙহন্দনা।

অসুয়া মবেনবু নুংশিবা শাৱকই লম খৱা খৱা লৌশিল্লকই মবেনগী মূৰগা লংলবা মবেনগী ময়া পৱেংদা অহোবসু য়াওৱিয়ে মৱক-মৱক্তা নোংমগী নুমিং অমনা মশুশিংনা হংলকই-ইবেন নঙগী নয়াদি কদায় কদায় চংশ্ৰে?

শিংশ্ৰবদি মবেমি, মোমোস্তমক মনোকথি

চৈশু লামই মবেনবোক

কংলা শাগী শাকোৱা খৃৎপায়ফমবু ওইৱৰা লাউৱকই মশুশিংদুদা- ৱামবগী মচাশা!

ৱা লাউই, কায়দুনা চেমথি

তুং কোৱদে ৱামবগী মচাশিং

খৱা অমনা বন্মাদা, খৱা অমনা পাকিষ্টান্দা

মশুশিংদু, খংশ্ৰে মবেনগী খোলাউদা

খংশ্ৰে মবেনগী খোলাউদা।

কদোমদনো ঐগী খোঙথাং

—ৱীমা মোহিৱাং‌থেম

অপাহত্‌তা থিৱিৰা, ওইজবতা য়েংলিবা

ঙসিগী খুমানিই ঐখোয়গী খুমাই

অপাহতবু ফংলবদি হায়বগী

ৰাখলনা তুং ওইনদুনা চংলিবা

ঙসিগী মীৱোলশিংগী মৱকসিদা

কদায়দনো ঐগী খোঙথাং।

পেলহল্প ঐহাকপু নুংশিগে নঙ

য়েংলঙ্কনু ঐগী অপায়দা

নাহুংদে নঙগী ৱাহে অমত্ৰা

ঐনা তৌবনা মফৱে খল্লিবা

মীওইবগী ৰাখল মৱকসিদা

কদোমদনো ঐগী খোঙথাং।

ৱানোহ্ননা চংনবী ওইৱিৰা

শেঞ্জা থুমজানা থল্পৰা

অচুম অৱান খঙদৰা

লুকমাইদা মীৰু খাৱিৰা

ঙসিগী খুমানিসিদা

কদোমদনো ঐগী খোঙথাং।

লায়ৱবগী মফম লৈত্ৰবা

ইনাকখুনবনা মপু ওইৱিৰা

শক্ত চাউবনা অচুয়া শক্ৰিবা

অশোনবশিংবু হহ্ননা য়েংলিবা

অতোনবশিংবু ত্ৰহেংপীৱিৰা খুমানিসিদা

কদোমদনো ঐগী খোঙথাং।

নীয়ামগী মীহুংনি হায়না থোক্ৰগা

নীয়ামগী খৌগল তৌবগী মহৎ

মশাগী মৱল তানশিন্দুনা

শেঞ্জাউ পায়ৱে মুক্ৰিৰা

ফন্মাইবশিংগী মৱকসিদা

কদোমদনো ঐগী খোঙথাং।

নীহাৎ মীপূনগী পাউ তাবদা

অকিৰা ত্ৰুজ্বা ফাওদৰা

নোংমৈ বোমগী মখোল তাবদা

অঙকপা পাখৎপা পোকত্ৰবা

লমদমসিগী মীয়াম মৱকসিদা

কদোমদনো ঐগী খোঙথাং।

অসিগুন্ম্বা অঙকপা অকিৰনা থল্পৰা

চাওখৎলে মুক্ৰিৰা ঙসিগী খুমানিসিদা

হংলি শোল্পবী ৰাখলসিনদি

লেপ্লা লৈতনা লন্মানংৱৰা অমঙম

কদোমদনো ঐগী খোঙথাং।

খুজাইৰোকী খুজাই

—বীৱমঙ্গল পুশ্ৰহ্নম

নীংবগা খৌবগা মামৰা

ইনিংখৌনি অঙফ্‌গীসু অঙন্ম্বা

তৌৱগেতা হেক তৌঙন্ম্বা।

তৌঙফ্‌গা মীফংতগা চুঙশিমা

ৱামনাম লাইম্‌ থকমিৱৱি

ইনিংখৌগা গোসাইগা ঙাওমিৱৱি।

খোংনাংথাবনা ইনিংখৌদা হফংচে

মখেসে লাংবীন্দা ঙসিনোং

মৈশাদো লাংগনিকো হয়েংনোং।

পোৎলোইবগী পোলোইদো খল্পুদা

ৰাখঙদৰা ৰাখল লীশাং থাৱি

পোৎলোইবঙম পুয়া মৈ থাৱি।

ইনিংখৌসে লাইথিং চাম্নিপাল

হে তোংলুইদকো নহামোং

কৱিবু তোংজৱিৰা ঙসিনোং।

য়েংউনে শোয়ফদৰা পোলোইসে

ভক্তি ঙাওদৰা ৱামনাম প্ৰচাৱ

ওহ, খুজাইৰোকী খুজাই বিচাৱ।

ৱাৱেদা ঐ ৱাৱেদা

—তবানু খুৱাইজম

ৱাৱেদা ঐ ৱাৱেদা

লৈবাকী দিৱাংসু য়াও য়াদে

পৃক্কাী লানস চঙদৰা য়াদে

লাম্বী ওইনা পোক্ৰবনা

পুসি লানফম ময়ায়দা

অৰেৰা খৱদং য়োঞ্জনৰা

মাগী মায়থোঙদা অঙাঙবা থাজ

(A Red Moon in her face)

–হিৱোসি নোমা

(হাগ্‌মী মখা...)

মহাক লৈমায়দা তাম্ৰে। অদুমা প্ৰাইবেট নকাগৱাগী পুসি, থবক তপচৰা, খৱসু মোঞ্জৰা, মথকথোংবনা ঙাইহাক লৈতনা ফুবিৰা, মহাজু সমটটীংদোনা পুসি লোইয়ু তমশ্ৰে। তোশিওনা চক্ৰিবদি মাগী মমাঙমক্তদা মাগী মৰুপ অমনা থৱায় থাখিবদুনি, মানা মশাগী থৱায় কন্মৰা হোংনৱিঙৈদা মতেং অমা পাংবা ঙমহৌদবদুনি। অদুগদি মানা লান মতুংদা য়ুম পাংলকপদি মাগী নুংশিৱবী মমাসু তাইবঙ থাদোক্তুনা চংলস্ৰে।

নোংমদি য়েমীংথা চঙলকপদা, তোশিওনা ওফিসতগী হল্পকপদু য়োশিকো য়ুগামী কৌবীদুগা হেক থোকমিৱৱকপনি, ফাৰ্ম অমতদা থবক তৌমিৱবনি। লিফট মখোঙদু মীনা পিক থল্লে, থবক তৌৱৰা ময়ামদুনা থোক্ৰকপনা। লাণ্ডক্ৰা ত্ৰেদিং কম্পেনি অমগী পোৎ চে য়োনফম মমাঙদা, পান দুকান ময়াদুদা মী ওমশিলৰা উৱকই। মখোয় অনীসু মী মৱক্তুদা ইয়-ইয়না অপান থোকখিনৰা মফমদু য়ৌৱক্ৰে। মতাংদুদা মাগা লাকমিৱৱিৰী য়োশিকোনা খংকৌ কৌথি, মীৱক্ৰিকা খল্পদনা “কুৱাকো!” নুপী অমা মমায় লৈথোক্ৰকই, পাউচে লৈফমদা লৈৱিৰা মী ময়ামদুগী মৱক্তগী। শেংনদি উদ্ৰে, কাশিংদগী লিংথোক্ৰকপা মৈঙান্‌লা, হাইফেং নোকথিবঙমদি তৌই।

– “কুৱাকো! নঙ য়ুম হল্পদো নংত্ৰা? ঙাইখো-ও হনমিৱসে, ঐখোয়নী।”

য়োশিকোনা মখা তাখিৰা ৱাইহৈশিংনি। কুৱাকোদু চঙশিল্লকই। অদুমা মখোয় অহুম টোকিও ষ্টেসন ফাওবা লাকমিৱৱৱে, য়ুম হমৱিৰা মীয়াম মৱক্তুদা। নুপী অনীদুগী মৱক্তা য়োশিকোদি মচা অমা লৌহৌৱি, মাগী নুপাদুদি লান্দা শিশ্ৰে, অদুবু চংমিৱৱিৰা মখোয় অহুমগী মৱক্তা মানা শক-্‌চ থোকপদি হেল্লি। অসুক কুইবসি মহাক ঙসি ঙসি লেল্লিৰা অসুয়া খোঙফম চেৎনা পুসি লেল্‌কপগী মমি তাৱি। মশম ফৈ, শমদু মাগী হিগোক মচুগী কোট অদুগী মথক্তা ফাৱপ চাইখৱক্ৰি, অদুনা মাগী লেংবান অনীমক কুপ্লি।

ওই থংবদা চংলিৰা তোশিওসু শুৱন্নবদা চহী ৩৪/৩৫ মঙায়। অদুবু চহীগ য়েংনবদা অহল মাঞ্লে। হেক য়েংবদা ইৱায় লায়না উৱে, কুইনা সিফাই খল্পবগী মায়থোঙদা তাৱিৰা ময়িশিং, চোকথৰা হকচাং। অউবশিংনা শোয়দনা খঙগনি, নুপা অমা ওইই মতীং, কুইনা সিফাইগী অৱা-অনা খাঙলকপগী, মদুদা তানশিল্পকপা লৌশিং মঙোন্দা থমা য়াওৱি হায়ৰা। মাগী হায়বু সিফাই ওইৱিঙৌগী শাজং, মখোঙ চিংলপ থাংবদু মঙায়।

য়েংলোমদা চংলিৰা কুৱাকোদুদি কমদৌৱি। অতিয়া মচুগীনা লাংবা য়েমীংথাগা চানৰা সুট অমা শেংলি, ষ্টেনম য়ৌৱমদাইদা লৈৰা লম্পাক অদুদা য়েিৰা তাৱমদাইগী নুমিং মঙাদা সুম নৌথোকত্ৰি। মহাক তুমিমা চংলি, ৱা কয়া ঙাঙলভেত্তে, মবুক লোমদবী য়োশিকোনা ঙাঙজৱবসু। মহাক মমায় লুক্ৰা, খোঙফম য়েংনা চংলি। অদুবু ৱেল টিকেট লৌবগী পৱেং লেপ্ৰিবা থোঙান্‌ডি ময়াদু য়ৌৱকপদি য়োশিকোদু মখৃৎ য়েৎনা পায়ৱকপা ময়ৌম অমা হেকে থাঙ্গলক্ৰে। মদু মহাক অকল্পৰা মী অমদা য়েংহনগে খমা থাঙ্গলকপদি নভেত্তে, মানা হায়, “ঐ মসি ঙসিগী শেৱৰা তাৱিয়ে।”

– “কৱিনো অদুবু, ঐ খঙৰা য়াগত্ৰা?” কুৱাকোনা হংলকপনি।

– “মানা থনফ্‌নি, য়োহ্নোন্ধে খল্লে, শওম মখোঙনি, মতু য়াওবা।” ৱাদু হায়না হায়না য়োশিকোনা ময়ৌম অদুদুগী খুজিন অমুৰা পানৰা শওম মখোঙ খোঙশা য়াওবদু চিংখংলক্ৰে। অদুগা কুৱাকোদা অমুক অনীৱক উংল্লগা, নোক্ৰদুনা হাপচনিখি। কুৱাকোসু মোমোমিখি।

– “ও! মাখোঙ নংত্ৰা?” তোশিওনা গ্ৰক্ৰা হংখি। অদুগা ঙকপা অমসু ফাওখি, শা মখোঙ অসিনা মাবু কয়াম কামগদৌৱিৰা।

– “হোয়, মখোয়না পুৱকউ, য়েন (Yen) লিশীং মৱিদি পীগে হায়ৱকই। খৱা চাউৱন্নবদি মমল ৱানো শোল্পন্ম্বা য়াবনি। য়োন্ম্বো হায়বসিনা খাঙৰা ঙমদ্ৰে। ঐসু য়াৱৰা। মৱমদি মসি নক্তনা ঐগী য়ৌমিংঙাই পোংনা অমা লৈশিল্লক্ৰে।”

য়োশিকোনা মখা তাৱকই।

– “নঙগা ঐগা অমওঁদনা, নঙনা খঙইদুনি।”

কুৱাকোনা খুস্কই, মমিৎতি তোশিওদা থসুদুনা, নোকফেং তোনা।

– “লৌহিনমক অক্ষা ওইৱবনিদা। অৱাবনিকো তৌৱিসে।”

য়োশিকোনা মখা শমথৱকই।

– অদুবু নঙনদি খৱা ফৱিদা, নঙগীদি য়ৌমিংঙাই খৱবু লৈৱি।

তোশিওনা অনীদু ইকায়দনৰা ৱাৱীদু য়াওশিল্লই। অদুবু থোইনদি কাম্‌খিদ্ৰে, মানা অদুম হায়দোক্ৰিববু, কৱি হায়দৌনো খঙদুদনা হায়দোকখিবনি। মৱমদি নুপী অনীদুগী নুদা ফাওৱিৰা অৱাবশিংদু খল্পবদা মহাক চম্‌অখিবনি।

– “হোয়দা, অসুয়া পুসি চ্ৰুগা লৈৰা য়াপোংলা? নোংমৈদি অদুম ফজৱক্ৰনিদা। নঙগীদি কমদৌৰা?”

য়োশিকোনা কুৱাকোগী মত খঙনীংদুনা ওনশিল্পগা হংখি।

– “খাজদেবু,” কুৱাকোদু মঙক হাইৱকই, “ঐগীদি য়ৌমিংঙাই লৈশিল্লক্ৰে।”

ঙাঙনৱিবদু তানা তানা তোশিওনা কুৱাকোগী মমায়দা য়েংখি, মঙক হাইবদুদা উপাই লৈভবগী মমি তাখি।

ৱেল গাড়া থুংলৱে। মী চিল্লকই। অদুনা মখোয় অহুম চঙনৰা হোংনবদা তোখাইনশ্ৰে। তোশিওদু মীৱক্তুদা মতোমতা খল্পকই, নুপী অনীদুগী হিংবফাও কিৰা পোকখিৰা ফীভমদু মাগী পুসিদসু অদু মঙায়। মৱমদি মানা য়াওৱিৰা কম্পেনি অদু শকখঙনৰা অমনা চলাইবনি, মখল শুৱে য়ৌল্লিবদু। য়োং-চে, টেবলদা থিৰৰা লৈভেং, অঙাংগী মখোঙ অহুম পানৰা সাইকল অসিনচিংবা। অদুসু য়ৌমিংঙাই লৈশিল্লক্ৰে। কম্পেনি অদু শেল ৱাংশিল্লক্ৰে। মাসু নোংমৈ মৱা য়োনৰা কম্পেনি অমত্ৰা থবক য়াওৱকখিবনি, অদুবু সিফাইদা চহী ৬ লৈক্ৰবদুদা পুমপঙ পঙশিনশ্ৰে কেৱানিগী থবকসি।

কুৱাকোদু কুমথহৌৱে য়োৎসুয়া য়ৌবদা। ৱেলদসু মী খৱা কোমলে। তোশিওগা য়োশিকোগা লেপমিৱৱিৱ ময়ায়গী থোঙ মপাদা মায় ওনশিল্লৱদুনা।

– “মাসি ফজবনি, ফজদ্ৰনে?” য়োশিকোনা হায়ৱকই।

– “অম!” তোশিওনা খুস্কপদু ৰাখলদা তাউক্ৰবগী মওং মানখি।

– “নঙবু মা ফজৈ হায়না খন্দৱা!” অমুকসু হংজিল্লকই।

– “ফ্‌জৈদা, মাসি ফজশ্ৰৰা জাংনি!” তোশিও থুনা খুমদোকখি। অদুবু মঙোন্দা মখা

তানৰা ৱাহৈ ফংদ্ৰে, কুৱাকো উবদা মঙোন্দা ফাওৱিৰা অৱাবদু ফোঙদোন্ধে খনবদু ঙমদ্ৰে। মানা হায়গে খনবদি ফজৈ, নীংখি হায়ৰা ৱাইহৈশিং নংখিদমাল্লে। অদুবু ৱাইহৈশিংদু থম্মোয়দা পদুনা লৈশ্ৰে, চৱম ফুনশ্ৰে, মিনাবান লানখিদ্ৰে।

– ঐনা তত্তনা খল্লি, মাসি লৈশাৱিঙৈদা উদ্ৰন্নদিকো হায়না। ঐদি কৱিগিনো খঙদে, নুপা ফজবদি য়েংনীংদে হৌজিকসি, নুপীদা ফজৱদি য়েংবগী চোকথৰা লৈতে।

য়োশিকোনা মখা শমথৱকসি।

– “অওইবগীৱা নঙনা হায়ৱিদুবু?” তোশিওনা হংজিল্লকখি। য়োশিকোদু মঙোন্দা ওনশিল্লক্ৰগা মখা অমুক তাৱকই, “নঙ খঙত্ৰিমাল্লে, মাসে ঐগুৱীনি।”

– “নঙগুন্ম্বী?”

– “হোয়, মাসু মাগী নুপাদু লান্দগী হল্পক্ৰে।”

– “ও! ঐদি খঙঙদ্ৰেনা।”

ৱাইহৈসি হায়দোকখিবদু তোশিও তৱংদেদি। মহাক মখা তাৰা ঙমখিদ্ৰে। খুদক্তা কুৱাকোগী শক্তমদু মাগী মিংমাঙদা ঙাল্লকখি। শক্তমদু অদুম য়েংখি। অদুতদা মঙোন্দা ফাওৱকখি, কুৱাকোগী ফজৰা শক্তমদুনা খৌনা অমা পীৱদুনা মাগী থম্মোয়নুংদা চঙখি। নুমিত্ৰুদদা মানা খঙখি, অদুক কুইবদু কুৱাকোগী মায়থোঙদা অৱাবগী মমি অমা কৱিগী তাৱিবনো হায়ৰা।

য়োশিকোনা ৱাৱী লীৱকই – কুৱাকোসি নুংশিনৱগা লুহোংখিবনি, অদুবু চহী ৩দা ঙায়ৱিঙৈদা নুপাদু শিদোকশ্ৰে। মখোয়নী ওল্শোক্ৰা নুংশিনশ্ৰপোংনি, অদুবু নুংঙইৰা ফংজদ্ৰে। লামা মখোয়গী নুংঙাইৰা মুনবীশ্ৰে। হন্দক্তা মাৰ্‌ ময়ুম অমুক পালহমৰা কমা হোংনবনি, অদুবু মানা য়াৰা কৌৰা লৈশ্ৰে।

তোশিও কুমথহৌৱে শিংজুক্ৰ য়ৌবদা। অদুগা মতোমতা ষ্টেনসগী মনীংগী লৈৱক অদোমদা খোঙদা চংশ্ৰে। মহাক মাগী কাদা চঙনীংদ্ৰে, মৱমদি মখোয়গী লৈকায়গী ত্ৰাসফোৱমৰ্দুচাক্ৰুনা মৈ লাকহৌদে, অদুনা মহাক অমহ্না মাগী কাদুনা লেবদু হৈনগদৰা মাদ্ৰে। অদুনা অদুম চংশ্ৰগা হোটেল মচা অমদা চঙলগা চানৰা অমা লৌৱে, কোফী অমগা থক্ৰৰা হোংনৱে। মহাক ওফিসতসু চাক প্লেট অমা চৱকশ্ৰবনি। অদুনা কোফী অমগা অমুক হায়শ্ৰে, অদুনা লেলগে খমা। চ্ৰুফট মটে অমা চমখৎশ্ৰে। চ্ৰুফট চিংনা চিংনা মহাক নুপী অনী অদুবু কাউথোকপা ঙমদ্ৰে। লানগী অৱাৰা খাঙলিৰা মীয়ামগী মহাক খন্দৰা ঙমদ্ৰে। অতে ৰাখল চঙদ্ৰে। অমুক উৱকই ঙাইহীশী শওম মখোঙদু, অমুৰা খুজিন পানবদু। মহাক নোক্ৰিৎদনা নোকখি। থম্মোয়দদি অৱাৰা অমা ফাওৱকই। অদুনা মানা নোক্ৰিৎশ্ৰিবদু মায় য়ৌখিদে। মানা খল্পকই, কুৱাকোদু মাগী নুপানা ওল্শোক্ৰা লুনা তৌৱমগনি, মানসূপে চনা লুনা তৌৱমগনি। অদুদি মহাক হৌজিক কেদৌৱগা লেনগনি,

মাগী নুপাদি লৈখিদ্ৰে। মানা লুনা থমজৰা পোৎশক্ত লৈত্ৰবদা মাগী নুংশিৰা কদায়দা চেহ্ৰমগনি। মদুনা চক্ৰৰা হোংনৱমগত্ৰা মালংপানসি, তাৱমদাই কোৱৌ মশক্ৰু চাকপঙম, নুমিংয়ুংৰা মতমদগী হেমা। অদুগী কায়শ্ৰৰা নুংশিৰা অদুমক্ৰনি মাগী মায়থোঙদা তাৱিৰা মমি। মাগী ফজৰা মায়থোঙদা ফাওৱিৰা মঙাল খোক্ত্ৰৰা মদুদু মাগী থনুদা চক্ৰিৰা নুংশি মেৱীদুগী মেখনি।

তোশিও হোটেলদুদগী থোক্ৰক্ৰে। অদুগা ষ্টেনসগী মমাঙদা লাঙলিৰা ময়ামদুগী মৱক্তা অমুক য়াওক্ৰৱে। অদুব মনম নুংঙইতৰা অমা মাগী মনাতোল্দা য়েৱকই, মদু হোটেলশিংদুদা ভৌৱিৰা ফত্তৰা থাওশিংদুগী মনমনি। মুশি-মুশিৰা ইলেক্ৰিক্কাী মৈনা চাৱিৰা মীয়ামদুগী মমায়দা য়েৱৱি। য়েংথোকখিৰদা মানা উৱকখি শকখঙনৰা মী অমা, মহাজু মচিন ময়াদা প্ৰেট্‌ছ থাঙ্গতুনা চাৱি, ঙামথৰা দুকান্দুদগী শা থোংবা (Stew) লৈদুনা। নুপাদু ময়াং কংলে, লশিংগী অমনৰা সিফাই ফিজ্‌জেং শেংলি, খুজেংদা খুজিনৰা খোঙগ্ৰাও শেংলি।

নুপাদু লামা চাৰা মাঞ্জি। তোশিওনা খল্পকই, মহাজু মীগী খুংনেক শূক্ৰৰা মাঞ্জি। মানা নীংশিংলকই, ওফিস অমগী মমাঙদা ইলেক্ৰিক্কাী ঘূয়ীদা থেংহৌৰা ভে্দু – মদুদা ইহৌই, নোংমদা খুৎশুমন য়েন (Yen) অমা, লৈফম কা পীগনি অসিনচিংবা। নুপাদু মদুগী থবক্তু শৰা য়াওক্ৰৰা ওইৱমগনি। মৱমদি মহাজু মাগী য়োঞ্জগা চানৰা পোৎ লেজদ্ৰবনি। অদুগী মথক্তা মাণ্ড্ৰা অহল অমনা শূবদবু কয়াম্‌ পীবিৱমগনি। অদুব

... “হোয়দা ... নঙনদি মাগী মতেং কৱি পাংৰা ঙম্‌দনা।” তোশিও থমা থমা নুপাদুবু য়েংদুনা লৈ, কৈনো